

Паспорт має 18 розділів і 9 додатків – загалом 119 позицій, зокрема такі розділи: «Загальні відомості про об’єкт», «Фізико-географічні умови», «Метеорологічні умови», «Гідрологічні умови», «Гідрохімічна характеристика вод», «Гідробіологічна характеристика», «Особливості забруднення вод», «Забруднення донних відкладів», «Інженерно-геологічна характеристика», «Господарське використання акваторії», «Пропозиції з охорони акваторії і її раціонального використання» тощо.

Упродовж 2013–2016 років ми розробили кілька проектів основного змісту типових екологічних паспортів різних техногенних об’єктів на морі, які становлять підвищену екологічну небезпеку.

Комірчий Павло Олексійович, голова правління громадської організації «Всеукраїнський центр протидії корупції та сприяння правоохоронним органам “Антикорупційна ініціатива”», доцент кафедри управління та роботи з персоналом Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, заслужений юрист України

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Учені, політики та фахівці-практики стверджують, що навести лад у соціальному середовищі, де зовсім не буде місця корупції, неможливо. Корупція – таке саме стародавнє явище, як і соціальний порядок. Тому протидію корупції обґрунтовано прирівнюють за складністю до боротьби з людськими гріхами. Може йтися лише про максимальне обмеження її виявів, що й вдалося реалізувати в розвинених демократичних країнах.

Визначальний вплив на рівень і динаміку корупції в Україні мають економічні фактори, передусім, неврегульованість відносин власності й «тіньова» економічна діяльність. Саме у сфері економіки зароджуються корупційні відносини, що є матеріальним

підґрунтям цього явища. Це те середовище, заради якого чиновник вступає в корупційні зв'язки.

Що активніше держава втручається у сферу економіки, приватне життя людини, то більше умов і потенційних можливостей для корупції. Якщо виробник і споживач залишаються сам на сам – немає підстав для корумпованих відносин.

Високий рівень корупції в Україні спричинений стратегічними прорахунками влади в реформуванні суспільства, перманентною політичною кризою, постійним протистоянням гілок влади, а нині – й окремих антикорупційних органів, невизначеністю їхніх повноважень, слабкістю політичної й економічної еліти та браком досвіду державного будівництва.

Держава не може подолати корупцію, оскільки її структури й органи є головними носіями цього феномену, його середовищем, тобто вона не спроможна боротися сама із собою. В обмеженні цього явища об'єктивно зацікавлене суспільство, насамперед – інститути громадянського суспільства.

Негативним процесам, що спричинили зростання корупції в Україні, певною мірою сприяє неврегульованість політичної сфери суспільства. Крім того, нерозв'язаною є проблема співвідношення взаємозв'язку та ієрархії гілок влади як складових єдиного механізму держави.

До загальних детермінант корупції в Україні належить недосконалість законодавства як антикорупційного спрямування, так й у сфері регулювання управлінсько-розпорядчої діяльності. Протидія корупції як системному багатоаспектному соціально-політичному явищу потребує ґрунтового підходу до розроблення дієвих антикорупційних механізмів. Посилення лише кримінальної та адміністративної відповідальності за корупційні діяння, як свідчить практика, не розв'язує цю проблему. Заходи щодо посилення протидії корупції в Україні, на нашу думку, мають ґрунтуватися на таких принципах: визнання підвищеної суспільної небезпеки корупції; невідворотність відповідальності за вчинені корупційні діяння; недопустимість злиття влади й бізнесу; неприпустимість прийняття нормативних актів, які припускають неоднозначне їх тлумачення; пріоритет превентивних заходів протидії корупції;

неприпустимість покладання на одного й того самого суб'єкта протидії корупції відповідальності за розроблення антикорупційних заходів і контролю за їх виконанням тощо.

У цьому контексті доцільно здійснити низку антикорупційних заходів, зокрема:

1) уточнити зміст антикорупційної функції держави, яка діє за двома напрямками: перший – це власне протидія корупції як конкретним кримінальним або адміністративним правопорушенням, другий – це економічні, політичні, культурні, профілактичні й організаційні заходи держави проти корупції;

2) наблизити правоохоронну діяльність до найкращих європейських практик. Нині вона містить ризик дублювання дій, ускладнюючи проведення спільної антикорупційної політики. Правові засади антикорупційної діяльності не узгоджені з кримінальним законодавством, а процедура притягнення до адміністративної відповідальності за адміністративні діяння на практиці є занадто складною;

3) чітко визначити коло органів, на які держава покладає функцію протидії корупції, насамперед за рахунок тих органів, які внаслідок своєї професійної діяльності здатні виявляти такі протиправні діяння;

4) удосконалити інститут державної служби. Суспільство потребує чітких правил і правових засад як для найму, так і для звільнення державного службовця, критеріїв його кваліфікації, некорумпованості, конкурентного добору, незалежно від партійної належності;

5) максимально використати досвід правового регулювання протидії корупції розвинених демократичних країн та рекомендацій міжнародних організацій, насамперед Конвенції ООН проти корупції від 31 жовтня 2003 року та Конвенції Ради Європи «Про корупцію у контексті кримінального права» від 27 січня 1999 року, які ратифіковані Верховною Радою України, і наблизити антикорупційне законодавство України до їх вимог;

6) забезпечити неухильне виконання вимог Закону України «Про запобігання корупції»;

7) забезпечити реалізацію заходів антикорупційної політики, зокрема:

– затвердження типових регламентів роботи центральних і місцевих органів виконавчої влади з метою забезпечення чіткої організації діяльності апарату органів виконавчої влади та

підвищення особистої відповідальності працівників за доручену ділянку роботи;

– розроблення та впровадження диверсифікованої системи громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади з метою забезпечення прозорості діяльності цих органів та їх посадових осіб;

– внесення змін до законодавчих актів, що регулюють ведення господарської діяльності, з метою обмеження сфери застосування дозвільних процедур;

– здійснення правових заходів для реального обмеження безпосередніх контактів громадян і представників юридичних осіб з державними службовцями, зокрема шляхом упровадження системи електронного документообігу й електронного цифрового підпису;

– створення єдиного державного банку даних щодо юридичних осіб (фінансові установи, суб'єкти підприємницької діяльності), причетних до корупції, з метою запобігання їх участі у виконанні державних замовлень;

– урахування міжнародних стандартів у сфері відповідальності за корупційні діяння, зокрема щодо чіткого розмежування кримінальної, адміністративної, дисциплінарної, цивільно-правової відповідальності за корупційні правопорушення, опрацювання питання щодо відповідальності юридичних осіб;

– налагодження співробітництва правоохоронних органів з населенням щодо виявлення фактів корупції в органах державної влади та місцевого самоврядування, запровадження механізму заохочення населення за надання об'єктивної інформації про факти корупції та гарантування ефективного захисту та безпеки осіб, які повідомляють про факти корупційних діянь;

– реальне запровадження єдиної державної системи обліку осіб, які були притягнуті до відповідальності за вчинення корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних із корупцією, що передбачатиме класифікацію інформації за професійною належністю та регіоном діяльності;

– розроблення ефективного механізму контролю за фінансуванням виборчих кампаній і діяльності політичних партій;

– створення правових засад лобістської діяльності як основної умови існування прозорої та добросовісної системи вираження інтересів у державних органах;

– запровадження в повсякденну діяльність стандартів етичної поведінки посадових осіб, визначення порядку розв’язання конфлікту інтересів тощо.

Запропоновані заходи стануть тією базою, яка надасть можливість розгорнути реальну протидію корупції в Україні, однак лише за умови результативного функціонування реформованої системи як спеціальних органів протидії корупції, так й антикорупційного законодавства.

Копотун Ігор Миколайович, проректор з навчальної роботи Інституту Служби зовнішньої розвідки України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України

ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ КОРУПЦІЇ

Неабияку загрозу національній безпеці становить політична корупція – це корумповані форми політичної боротьби кланів, еліт, партій, груп та окремих осіб за владу, що підриває фундаментальні засади функціонування суспільства й держави.

Політична корупція є засобом захоплення й утримання влади, нейтралізації політичних конкурентів шляхом зовні легітимного, а фактично незаконного заволодіння державними ресурсами для їх використання у власних цілях під майбутні «дивіденди».

Зазначений вид корупції має такі форми: лобізм, протекціонізм, вигідне призначення на державні посади, інвестування комерційних структур за рахунок держбюджету, керівництво комерційними структурами шляхом призначення в них родичів, близьких, створення акціонерних компаній на базі державних підприємств, надання пільг, переваг, винятків із загальних правил для «своїх» фірм і компаній, переведення